

Матеріали
VII Всеукраїнської науково-практичної
Інтернет-конференції,
присвяченої 65-річчю з дня народження
професора П. І. Локеса

СУЧАСНІ АСПЕКТИ ЛІКУВАННЯ І ПРОФІЛАКТИКИ ХВОРОБ ТВАРИН

19-20 жовтня 2023 року
м. Полтава, Україна

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ВЕТЕРИНАРНОЇ МЕДИЦИНИ
Кафедра терапії імені професора П. І. Локеса

**СУЧАСНІ АСПЕКТИ
ЛІКУВАННЯ І ПРОФІЛАКТИКИ
ХВОРОБ ТВАРИН**

*Матеріали
VII Всеукраїнської науково-практичної
Інтернет-конференції, присвяченої 65-річчю з дня народження
професора П. І. Локеса*

19–20 жовтня 2023 року, м. Полтава, Україна

Е-видання ПДАУ

ПОЛТАВА – 2023

УДК 619

ББК 48

С 91

Сучасні аспекти лікування і профілактики хвороб тварин: матеріали VII Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції, присвяченої 65-річчю з дня народження професора П. І. Локеса, 19–20 жовтня, 2023 р. Полтава, 2023. 158 с. [електронне видання]

Збірник містить матеріали наукових доповідей в яких висвітлено результати сучасних наукових досліджень, лікування і профілактики хвороб тварин у напрямках: діагностика і терапія тварин; ветеринарне акушерство, гінекологія; ветеринарна хірургія; ветеринарна фармакологія та токсикологія; фізіологія людини і тварин; паразитологія, ентомологія; гігієна тварин та ветеринарна санітарія; ветеринарно-санітарна експертиза; ветеринарна мікробіологія, епізоотологія, інфекційні хвороби та імунологія; патологія, онкологія і морфологія тварин. Матеріали подано у вигляді тез доповідей проблемно-постановчого, оглядово-аналітичного, узагальнюючого, експериментального та методичного змісту. Авторами матеріалів є викладачі вищих навчальних закладів, науковці науково-дослідних установ, здобувачі вищої освіти, аспіранти, докторанти, слухачі магістратури, представники органів державного і місцевого самоврядування та інших організацій.

Редакційна колегія:

Дмитренко Н. І., кандидат ветеринарних наук, доцент, завідувач кафедри терапії імені професора П. І. Локеса; *Канівець Н. С.*, кандидат ветеринарних наук, доцент; *Кравченко С. О.*, кандидат ветеринарних наук, доцент; *Супруненко К. В.*, кандидат ветеринарних наук, доцент; *Корчан М. І.*, кандидат ветеринарних наук, доцент; *Каришева Л. П.*, ст. викладач; *Зарицький С. М.*, асистент; *Бурда Т. Л.*, завідувач навчально-наукової лабораторії терапії.

Відповідальний за випуск: Н. С. Канівець

Рекомендується до електронного видання вченою радою факультету ветеринарної медицини Полтавського державного аграрного університету (протокол № 3 від 16 жовтня листопада 2023 року).

Відповідальність за зміст і достовірність публікацій несуть автори наукових доповідей і повідомлень.

© Полтавський державний аграрний університет, 2023

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ 1

НЕЗАРАЗНА ПАТОЛОГІЯ

Балицький Д. І., Немова Т. В. ДІАГНОСТИКА ПНЕВМОНІЇ У СОБАК	10
Баранова К. О., Супруненко К. В., Каришева Л. П. ПОШИРЕННЯ ПАТОЛОГІЙ ОРГАНІВ ВИДЛЕННЯ У СОБАК ТА СВІЙСЬКИХ КОТІВ У м. ЗОЛОТОНОША	11
Басюк М. С., Палюх Т. А. ГАСТРИТ У СОБАК	13
Біла Ю. В., Немова Т. В. ДІАГНОСТИКА СЕЧОКАМ'ЯНОЇ ХВОРОБИ У СОБАК	15
Бондаренко Є. Р., Палюх Т. А. ЕМФІЗЕМА ЛЕГЕНЬ У КОНЕЙ	17
Боса Є. П., Землянський А. О. КЛІНІЧНІ ПРОЯВИ ТА ДІАГНОСТИКА ДИЛАТАЦІЙНОЇ КАРДІОМІОПАТІЇ В СОБАК ПОРОДИ ДРАТХААР	18
Бугай А. І., Землянський А. О. ГІПЕРТРОФІЧНА КАРДІОМІОПАТІЯ У КІШОК ПОРОДИ МЕЙН-КУН	20
Влізло В. В., Слівінська Л. Г., Максимович І. А., Личук М. Г., Щербатий А. Р. ДІАГНОСТИКА КЕТОЗУ У МОЛОЧНИХ КОРІВ	22
Влох І. Ю., Канівець Н. С. ПОЛІНОЗ У СОБАК СВІЙСЬКИХ	24
Вовкотруб Н. В. АНАЛІЗ ДІАГНОСТИЧНО-ЛІКУВАЛЬНИХ ЗАХОДІВ ЗА АТОПІЧНОГО ДЕРМАТИТУ В СОБАК В УМОВАХ ВЕТЕРИНАРНОГО НАВЧАЛЬНОГО ГОСПІТАЛЮ ЕСТОНСЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ ПРИРОДНИЧИХ НАУК, м. ТАРТУ	26
Грищук Г. П., Захарін В. В., Чупрун О. І. ФОРМИ ТА ПРИЧИНИ ВИНИКНЕННЯ НЕПЛІДНОСТІ КОРІВ	28
Делейчук О. П. ТЕНДЕНЦІЇ ГОДІВЛІ СВІЙСЬКИХ КОТІВ З ОЗНАКАМИ ПАТОЛОГІЇ ПЕЧІНКИ У м. ПОЛТАВА	30
Деоба О. А., Палюх Т. А. ЦУКРОВИЙ ДІАБЕТ У СОБАК	32

Дереза Ю. Ф., Канівець Н. С. АНАЛІЗ ВЕТЕРИНАРНОЇ ДІЄТИ ДЛЯ СВІЙСЬКИХ КОТІВ PRO PLAN® EN GASTROINTESTINAL ЗА ПАНКРЕАТИТУ	34
Дмитренко Н. І., Бурда Т. Л., Барабаш А. В. СПЕЦІАЛЬНІ МЕТОДИ ДІАГНОСТИКИ У СОБАК ХВОРИХ НА ПАНКРЕАТИТ ...	37
Дмитренко Н. І., Каришева Л. П., Вовченко Р. А. НАЙПОШИРЕНІШІ ПРИЧИНИ СМЕРТНОСТІ ЦУЦЕНЯТ В НЕОНАТАЛЬНОМУ ПЕРІОДІ	39
Донець Є. Ф., Немова Т. В. ДІАГНОСТИКА ПАНКРЕАТИТУ У СОБАК	42
Євтушенко А. В., Передера Р. В. АНАЛІЗ ЕТІОЛОГІЧНИХ ФАКТОРІВ ОРТОПЕДИЧНИХ ХВОРОБ КОНЕЙ ТА ЇХ ПРОФІЛАКТИКА	44
Желавський М. М., Керничний С. П., Бетлінська Т. В. ПОКАЗНИКИ ІМУННОГО ГОМЕОСТАЗУ ОРГАНІЗМУ КОРІВ ПІД ЧАС ВАГІТНОСТІ	46
Zhelavskiy M. M. CLINICAL AND LABORATORY CRITERIA FOR DIAGNOSING AND TREATING CATS WITH CHRONIC RENAL DISEASE	47
Zhelavskiy M. M. THE ROLE OF IMMUNE MECHANISMS IN MAMMARY GLAND TUMORS OF DOGS AND CATS	50
Зарицький С. М., Канівець Н. С. ВИКОРИСТАННЯ КАРДІОВЕРТЕБРАЛЬНОГО ІНДЕКСУ ЗА ДІАГНОСТИКИ КАРДІОМІОПАТІЇ У СВІЙСЬКОГО СОБАКИ	52
Зосіменко Є. Л., Семьонов О. В. ЛІКУВАЛЬНО-ПРОФІЛАКТИЧНІ ЗАХОДИ ЗА ПОРУШЕННЯ ФОСФОРНО-КАЛЬЦІЄВОГО ОБМІНУ У СВИНЕЙ	54
Іщенко М. П., Канівець Н. С. ЗАПАЛЕННЯ ПАРААНАЛЬНИХ ЗАЛОЗ У СОБАКИ (СИМПТОМИ, ЛІКУВАННЯ)	56
Калічак В. І., Палюх Т. А. ЛІКУВАННЯ ЕПІЛЕПСІЇ У СОБАК	57
Кардаш А. О., Немова Т. В. ДІАГНОСТИКА ХРОНІЧНОГО ГАСТРИТУ У СОБАК	58

Дереза Ю. Ф., здобувач наукового ступеня доктор філософії
Канівець Н. С., кандидат ветеринарних наук, доцент
Полтавський державний аграрний університет, м. Полтава, Україна
e-mail: yuliia.fedorchak@pdaa.edu.ua

АНАЛІЗ ВЕТЕРИНАРНОЇ ДІЄТИ ДЛЯ СВІЙСЬКИХ КОТІВ PRO PLAN® EN GASTROINTESTINAL ЗА ПАНКРЕАТИТУ

Вступ. Панкреатит – це запальний стан підшлункової залози [6]. Підтримка годівлі має основне значення у лікуванні гострого панкреатиту в людей, оскільки мінімізує інфікування й некроз клітин підшлункової залози, зменшує частоту поліорганної недостатності [9]. Тому лікувальне голодування не призначають у разі запалення підшлункової залози як у людей, так і тварин. Годування котів за панкреопатології потрібно розпочинати якомога швидше, оскільки в окремих пацієнтів за зниження, або втрати апетиту розвивається ліпідоз печінки, що провокує ризики смертності [10]. У випадках недостатнього самостійного поїдання корму твариною задля забезпечення потреби в енергії (RER) застосовують асистовану годівлю (пероральне годування / ентеральне годування через зонд) [11]. Ветеринарна дієта є адекватним вибором для свійських котів за панкреатиту, з огляду на високу засвоюваність, смак корму та враховуючи наявність супутніх захворювань.

Для свійських котів із панкреатитом немає визначених (конкретних) потреб у поживних речовинах, порівняно з клінічно здоровими особами, а сталий набір макроелементів для цих пацієнтів ще не досліджений. Надходження достатньої кількості калорій і поживних речовин у формі повноцінної та збалансованої ветеринарної дієти, з високою засвоюваністю, є важливим для запобігання неправильного харчування та пов'язаних з ним негативних наслідків [2]. Забезпечення необхідною енергією є важливою частиною лікування свійських котів з патологією підшлункової залози, зокрема визначення потреби в енергії спокою (RER) й енергетичні потреби (MER). Потреба в енергії спокою (RER) – це енергія, яка використовується твариною у стані спокою в термонейтральному середовищі. Рівень цієї енергії не підтримує активність, ріст чи відтворення, а є функцією метаболічного розміру тіла. З метою розрахунку потреб в енергії спокою, застосовують формулу: $RER \text{ (ккал/день)} = 70 \text{ (маса тіла в кг)}^{0,75}$ або $30 \text{ (маса тіла в кг)} + 70$ (якщо маса тіла тварини становить від 2 до 46 кг). Після того, як вираховано потреби енергії у спокої, визначають енергетичні потреби (MER). Потреби свійського kota в енергії на утримання включають низку факторів, зокрема, вік, рівень активності, маса тіла, і характеризуються загальною кількістю калорій, яка необхідна щоденно. Вимоги до енергообслуговування (MER) розраховують за формулою: $MER = \text{Множник технічного обслуговування} \times RER$.

Зменшення споживання корму є загальною клінічною ознакою запалення підшлункової залози, що, як наслідок, призводить до виснаження м'язів і втрати жиру. У пацієнтів з негативним енергетичним балансом можуть знижуватись функції органів, реєструватись зміни імунної системи та кишкового бар'єру [3]. Якщо споживання енергії є недостатнім, свійські коті будуть використовувати протеїн для отримання енергії, а не для інших необхідних функцій [1]. Крім того, дефіцит калорій у котів провокує ризик ліпідозу печінки, особливо у тварин із надмірною масою [1].

Свійські коті є облігатними м'ясоїдними тваринами з відносно високою потребою в протеїні [5]. Будь-яка дієта для котів, повинна повністю задовольняти потреби по протеїну та амінокислотах, використовуючи джерела білка, який добре засвоюється. На відміну від собак, у свійських котів не описаний зв'язок між панкреатитом і вживанням корму зі збільшеною часткою ліпідів в ньому. Крім того, не існує сталого визначення того, що означає дієта з високим/помірним/низьким вмістом жиру. В одному ретроспективному дослідженні свійських котів із підозрою на панкреатит було зроблено висновок, що дієта з

45% жиру в складі корму добре переносилася [4]. Тому аналіз дієтичного корму за панкреатиту в котів є наразі актуальним питанням.

Ветеринарна дієта Pro Plan EN Gastrointestinal – це повнораціонний дієтичний корм для свійських котів (рис., табл. 1), рекомендований виробником для зменшення розладів кишкової абсорбції та годівлі у період відновлення, одужання, енергетична цінність (калорійність) якого становить 4,15 ккал/г.

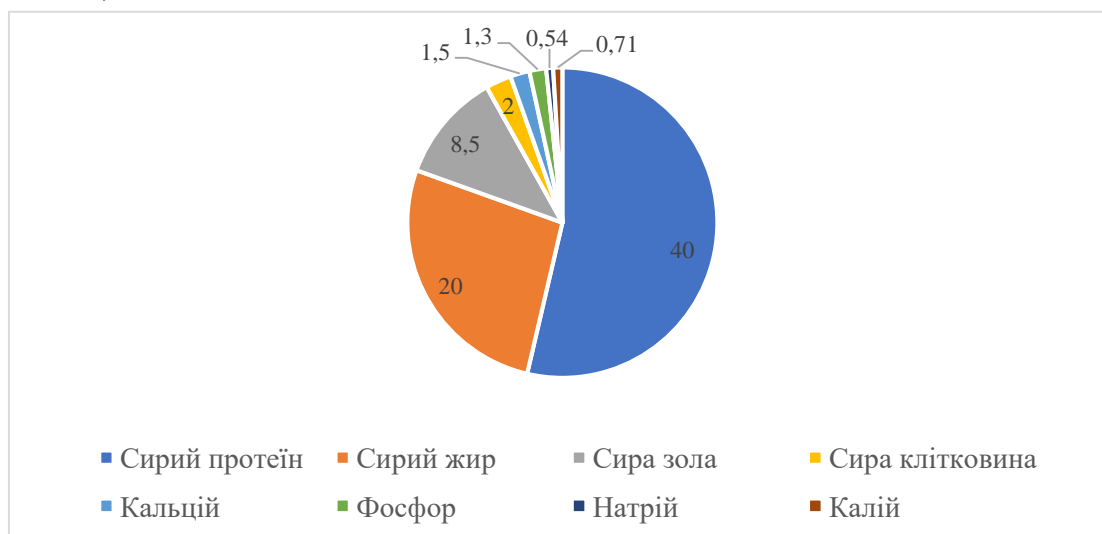

Рис. – Аналітичний склад корму Pro Plan EN Gastrointestinal

Таблиця 1

Поживні кормові добавки в складі корму Pro Plan EN Gastrointestinal

Вітамін А	44000 МО/кг
Вітамін D ₃	1250 МО/кг
Вітамін Е	700 МО/кг
Таурин	1100 мг/кг
Сульфат заліза	120 мг/кг
Йодат кальцію	1.8 мг/кг
Сульфат міді	12 мг/кг
Сульфат марганцю	44 мг/кг
Сульфат цинку	110 мг/кг
Селеніт натрію	0.13 мг/кг
Технологічна кормова добавка бентоніт	10 000 мг/кг

Водночас, легкозасвоювані інгредієнти, які входять до складу корму допомагають зменшити навантаження на кишечник. Обмежена кількість джерел протеїну мінімізує антигенне навантаження і несприятливі шлунково-кишкові реакції. Окрім цього в складі корму міститься пребіотик (інулін), який підтримує баланс мікрофлори кишечника, стимулюючи розвиток корисної мікрофлори [12].

Мета дослідження полягала в аналізі складу ветеринарної дієти Pro Plan EN Gastrointestinal для свійських котів у разі запалення підшлункової залози, з визначенням засвоєння корму та впливом на перебіг захворювання.

Матеріал і методи дослідження. Дослідження проводили впродовж 2023 року на базі однієї із клінік ветеринарної медицини м. Полтава. Дослідну групу становили спонтанно хворі на панкреатит свійські коти (n=5), різного віку, маси тіла, вгодованості. Для дієтотерапії було обрано ветеринарний корм Pro Plan EN Gastrointestinal для свійських котів та надано рекомендації щодо годівлі кожній тварині індивідуально, враховуючи їх вік, вагу, оцінку стану тіла (BCS) [8] та загальні потреби.

Статистичний аналіз здійснювали за допомогою прикладних програм статистичного аналізу Microsoft Excel та калькулятора MER для котів [7].

Результати дослідження. Вплив патології підшлункової залози на потреби в підтримуючій енергії (MER) невідомий, тому кількість згодованого корму слід вираховувати індивідуально для кожної хворої тварини (табл. 2). Рекомендований час вживання ветеринарної дієти коливався від 4 до 12 тижнів.

Таблиця 2

Розрахунок рекомендованої порції корму

Порядковий номер	Вікова група (років)	Вага тварини (кг)	Оцінка стану тіла BCS (бал)	RER (ккал)	MER (ккал)	Рекомендована порція корму (г/доба)
1	1 – 6	2,0	3	130	134	32
2	1 – 6	3,6	4	178	222	53
3	1 – 6	4,0	5	190	224	54
4	7 – 11	6,4	8	262	179	43
5	12 – 15	5,2	7	226	250	60

Оцінивши стан тіла кожного пацієнта окремо за шкалою BCS та врахувавши їх потреби в енергії (підтримувати вагу / втратити вагу) за віковими параметрами:

- молоді, активні дорослі коти (1–6 років);
- зрілі (7–11 років) або неактивні, кімнатні або кастровані дорослі коти;
- старші коти (12–15 років);

провели розрахунок оптимальної порції ветеринарної дієти Pro Plan EN Gastrointestinal, використовуючи формулу: РПК (рекомендована порція корму) = MER/ккал/г корму. Пацієнти дослідної групи поїдали корм добровільно, прийом добової порції розділяли на 3–4 рази, як заявлено в рекомендаціях від виробника.

Раннє харчування (впродовж 24–72 год) та точно розраховане дозування раціону для кожної хворої тварини, врахувавши вагу, оцінку стану тіла та вікові потреби, покращило результати лікування свійських котів з панкреатитом, ймовірно, знизило ризик розвитку синдрому мальабсорбції та поліорганної недостатності. Впродовж дієтотерапії не зареєстровано жодних порушень роботи шлунково-кишкового тракту у пацієнтів.

Висновки:

1. Раціон Pro Plan EN Gastrointestinal містить пребіотик, за рахунок чого підтримує баланс мікрофлори кишечника, стимулює розвиток позитивної мікрофлори.

2. Впровадження раннього харчування (впродовж 24–72 год) ентеральним чи парентеральним способом, за панкреатиту у свійських котів, знижує ризик розвитку поліорганної недостатності та синдрому мальабсорбції.

3. Підбір раціону має виконуватися виключно ветеринарним лікарем, враховуючи вік, вагу, оцінку стану тіла тварини, загальні потреби та супутні захворювання.

Література

1. Armstrong, P. J., & Blanchard, G. Hepatic lipidosis in cats. *Veterinary Clinics of North America: Small Animal Practice*. 2009. Vol. 39(3). P. 599–616. <http://doi.org/10.1016/j.cvsm.2009.03.003>

2. Brunetto, M. A., Gomes, M. O., Andre, M. R., Teshima, E., Gonçalves, K. N., Pereira, G. T., Ferraudo, A. S., & Carciofi, A. C. (2010). Effects of nutritional support on hospital outcome in dogs and cats. *Journal of Veterinary Emergency and Critical Care*, 20(2), 224-231. <http://doi.org/10.1111/j.1476-4431.2009.00507.x>
3. Forman, M. A., Steiner, J. M., Armstrong, P. J., Camus, M. S., Gaschen, L., Hill, S. L., Mansfield, C. S., & Steiger, K. (2021). ACVIM consensus statement on pancreatitis in cats. *Journal of Veterinary Internal Medicine*, 35(2), 703-723. <http://doi.org/10.1111/jvim.16053>
4. Klaus, J. A., Rudloff, E., & Kirby, R. (2009). Nasogastric tube feeding in cats with suspected acute pancreatitis: 55 cases (2001-2006). *Journal of Veterinary Emergency and Critical Care*, 19(4), 337-346. <http://doi.org/10.1111/j.1476-4431.2009.00438>
5. National Research Council. 2006. *Nutrient Requirements of Dogs and Cats*. Washington, DC: The National Academies Press.
6. Xenoulis, P. G. (2015). Diagnosis of pancreatitis in dogs and cats. *The Journal of Small Animal Practice*, 56(1), 13-26. <http://doi.org/10.1111/jsap.12274>
7. Калькулятор MER для котів. Purina Institute : веб-сайт. URL: <https://www.purinainstitute.com/centresquare/mer-calculator-for-cats>
8. Body condition system cat. Purina Institute : веб-сайт. URL: <https://www.purinainstitute.com/sites/default/files/2022-02/body-condition-system-cat.pdf>
9. Guedes, A. G. P., Meadows, J. M., Pypendop, B. H., Johnson, E. G., & Zaffarano, B. (2018). Assessment of the effects of gabapentin on activity levels and owner-perceived mobility impairment and quality of life in osteoarthritic geriatric cats. *Journal of the American Veterinary Medical Association*, 253(5), 579–585. <https://doi.org/10.2460/javma.253.5.579>
10. Jensen, K. B., & Chan, D. L. (2014). Nutritional management of acute pancreatitis in dogs and cats. *Journal of veterinary emergency and critical care (San Antonio, Tex. : 2001)*, 24(3), 240–250. <https://doi.org/10.1111/vec.12180>
11. Armstrong PJ, Gross K, Becvarova I, Debraekeeleer J. *Introduction to Feeding in Normal Cats*. 5th ed. Kansas: Mark Morris Institute; 2010
12. PRO PLAN® EN GASTROINTESTINAL. Ветеринарна дієта для котів при порушеннях роботи шлунково-кишкового тракту: веб – сайт. URL: <https://www.purina.ua/cat/cat-food/product-proplan-vet-diets-gastrointestinal-dry>

УДК 61:619:616.37-002:636.7

Дмитренко Н. І., кандидат ветеринарних наук, доцент

Бурда Т. Л., завідувач навчально-наукової лабораторії терапії кафедри терапії ім. професора П. І. Локеса

Барабаш А. В., здобувач вищої освіти ступеня магістр

Полтавський державний аграрний університет, м. Полтава, Україна

e-mail: nadiia.dmytrenko@pdaa.edu.ua

СПЕЦІАЛЬНІ МЕТОДИ ДІАГНОСТИКИ У СОБАК ХВОРИХ НА ПАНКРЕАТИТ

Вступ. Панкреатит - це запалення підшлункової залози. Патологія досить небезпечна тим, що підшлункова залоза відіграє важливу роль у процесі травлення, так як виробляє травний сік - панкреатин. Він також виділяє ряд гормонів, в тому числі інсулін, порушення роботи якого призводить до розвитку цукрового діабету.

Господар, який уважно стежить за здоров'ям свого вихованця, відразу помітить зміни в його самопочутті. При виявленні змін у поведінці, які можуть свідчити про порушення здоров'я тварини, не варто вдаватися до самолікування, а звернутися до ветеринарної клініки, щоб лікар провів комплексне обстеження і призначив відповідне лікування.